

T.C.
DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2015/6014

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Vekili : Av. Ekim Ergün
Oğuzlar Mahallesi Av. Özdemir Özok Sok.No:8 Balgat
Çankaya / ANKARA

Davalılar : 1- Başbakanlık

Vekilleri : Hukuk Müşaviri Elif Yayman/Aynı Yerde
Hukuk Hiz. Başkanı Sami Arslan Aşkın /Aynı Yerde

2- Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

Vekili : Hukuk Müşaviri Cihan Meşrefoğlu /Aynı Yerde

İstemin Özeti

_____ :14.05.2015 tarih ve 29355 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na ilişkin Tebliğ'in;"A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "a) Maddi Zararlar Teminatı" paragrafındaki "Değer kaybının tespiti bu Genel Şart ekinde yer alan esaslara göre yapılır." cümlesi ve dolayısıyla "Ek 1. Değer Kaybı Hesaplaması"nın, "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "c) Sürekli Sakatlık Teminatı" paragrafının birinci cümlesinde yer alan "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresi ve dolayısıyla "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması"nın, "ç) Destekten yoksun kalma (Ölüm) Teminatı" fıkrasındaki "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresinin, dolayısıyla "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması"nın, "A.6. Teminat Dışında Kalan Haller"başlıklı maddesinin a, b, c, d, i, j, k, l, n, o bentlerinin, "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 fıkrasının ikinci cümlesinin, 2.1 fıkrasının ikinci bendinin birinci ve ikinci cümlelerindeki "parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibarelerinin ve üçüncü bendinin tamamının, 2.4 fıkrasındaki "Sigortalı, sigortacının göstereceği avukata gereken vekâletnameyi vermek zorundadır." ibaresinin ve"B.4. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı" başlıklı maddesinin (b) bendinde yer alan "veya trafik kurallarının ihlali" ibaresinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Savunmaların Özeti : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Güven Bahadır

T.C.
DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2015/6014

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onbeşinci Dairesince davalı idarelerin savunmaları ve Dairemizin 2015/5277 Esas sayılı dosyasında verilen ara kararına cevap alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmaların ve ara kararı cevabının verildiği görülmüş olmakla incelenerek işin gereği görüldü:

Dairemizin 18.11.2015 tarihli ara kararıyla Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'ne dava ihbar edilmesine rağmen anılan kurum tarafından açıkça davaya müdahale talebinde bulunulmadığından müdahale hakkında bir karar verilmeksizin işin esasına geçildi.

Dava, 14.05.2015 tarihli 29355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.06.2015 tarihinde yürürlüğe giren Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na ilişkin Tebliğin; "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "a) Maddi Zararlar Teminatı" paragrafındaki "Değer kaybının tespiti bu Genel Şart ekinde yer alan esaslara göre yapılır." cümlesi ve dolayısıyla "Ek 1. Değer Kaybı Hesaplaması"nın, "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "c) Sürekli Sakatlık Teminatı" paragrafının birinci cümlesinde yer alan "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresi ve dolayısıyla "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması"nın, "ç) Destekten yoksun kalma (Ölüm) Teminatı" fıkrasındaki "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresinin, dolayısıyla "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması"nın, "A.6. Teminat Dışında Kalan Haller" başlıklı maddesinin a, b, c, d, i, j, k, l, n, o bentlerinin, "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 fıkrasının ikinci cümlesinin, 2.1 fıkrasının ikinci bendinin birinci ve ikinci cümlelerindeki "parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibarelerinin ve üçüncü bendinin tamamının, 2.4 fıkrasındaki "Sigortalı, sigortacının göstereceği avukata gereken vekâletnameyi vermek zorundadır." ibaresinin ve "B.4. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı" başlıklı maddesinin (b) bendinde yer alan "veya trafik kurallarının ihlali" ibaresinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 93. maddesinde, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları, teminat tutarları ile tarife ve talimatlarının Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanacağı düzenlemesine yer verilmiş, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesinde de sigorta sözleşmelerinin ana muhtevasının, müsteşarlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

genel şartlara uygun olarak düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun konuyla ilgili düzenlemeleri aşağıda yer aldığı gibidir.

"İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu" başlıklı 85. madde; " Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar."

"İşletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin, sorumluluktan kurtulması veya sorumluluğun azaltılması" başlıklı 86. madde; "İşleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur. Sorumluluktan kurtulamayan işleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, hakim, durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebilir."

"Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 90. madde; "Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır."

"Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu" başlıklı 91. madde; "İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur."

"Zorunlu mali sorumluluk sigortası dışında kalan hususlar" başlıklı 92. madde; "Aşağıdaki hususlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışındadırlar.

a) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,

b) İşletenin; eşinin, usul ve furuunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,

c) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlututulmadığı şeye gelen zararlara ilişkin talepler,

d) Bu Kanunun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,

e) Motorlu araçta taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,

f) Manevi tazminata ilişkin talepler."

"Motorlu araç römorkları" başlıklı 102. madde; "

Birrömorkunveyayarırömorkunveyaçekilenbiraracınsebep

olduğuzarardandolayı,çekiciniişleteni,motorlu aracıişleteninsorumluluğuna ilişkin hükümlere

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

göre sorumlu tutulur. Çekilen araçla ilgili olarak sorumluluk genel hükümlere tabidir. Çekicinin sorumluluk sigortası, çekiciyi işletenin, römorkun sebep olduğu zarardan dolayı sorumluluğunu da kapsar. İnsan taşımada kullanılan römorklar, römork için ek bir sorumluluk sigortası yaptırılarak tüm katarın en az zorunlu mali sorumluluk sigortası tutarlarının kapsamına girmesi sağlanmadıkça, trafiğe çıkarılamaz."

"Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet" başlıklı 103. madde; "Motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluğu genel hükümlere tabidir."

"Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar" başlıklı 104. madde; " Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teşebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım, alım - satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep olduğu zararlardan dolayı; işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın işleteni ve araç için zorunlu mali sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu değildir.

Yukarıda yazılı teşebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilecek bir zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaya ve denetimlerde bu sigortanın yapıldığını belgelemeye mecburdurlar.

İşletenin sorumluluk sigortasına ilişkin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükümlerine uymayan teşebbüs sahipleri, 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

İkinci fıkrada sözü edilen sigortayı yaptırmayan teşebbüs sahiplerinin bu işyerleri, mahallin en büyük mülki amirince 15 güne kadar faaliyetten men edilir."

"Çalınan veya gasbedilen araçlarda sorumluluk" başlıklı 107. madde;"Bir motorlu aracı çalan veya gasbeden kimse işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın çalınmış veya gasbedilmiş olduğunu bilen veya gereken özen gösterildiği takdirde öğrenebilecek durumda olan aracın sürücüsüne onunla birlikte müteselsilen sorumludur. İşleten, kendisinin veya eylemlerinden

sorumlu olduğu kişilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasbedilmesinde kusurlu olmadığını ispat ederse, sorumlu tutulamaz. İşleten, sorumlu olduğu durumlarda diğer sorumlulara rücu edebilir.

Aracın çalındığını veya gasbedildiğini bilerek binen yolculara karşı sorumluluk, genel hükümlere tabidir."

"Sorumluluğa ilişkin anlaşmalar" başlıklı 111. maddede ise; "Bu Kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir. Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir."

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

26.04.2016 tarih ve 29695 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6704 sayılı Kanun ile 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesi, "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." şeklinde değiştirilmiş, 92. maddesindeki zorunlu mali sorumluluk sigortası dışında kalan hususlara,

"g) Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri,

h) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,

i) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler." şeklinde fıkraları eklenmiş, aynı Kanun'un 99. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu" ibaresi "zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri" şeklinde değiştirilmiştir.

Motorlu Taşıtlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair 4477 sayılı Kanunla taraf olduğumuz, Motorlu Taşıtlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin 1. maddesinde;

"1. Âkit Tarafların her biri, işbu sözleşmenin kendisi bakımından yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde, kendi toprakları üzerinde herhangi bir motorlu taşıtın zarar verdiği kimselerin haklarının, işbu sözleşmenin ek hükümlerine (Ek:1) uygun zorunlu bir sigorta sisteminin kurulması yoluyla teminat altına alınmasını taahhüt eder.

2. Bununla birlikte, her Âkit Taraf, zarar gören kişiler lehine teminatı artırıcı hükümler kabuletme hakkını saklı tutar." düzenlemesine;

2. maddesinde ise,

1. Kendisi tarafından tehlikesiz sayılan bazı motorlu taşıtları zorunlu sigortadan muaf tutma;

2. Millî veya yabancı kamu mercilerine veya hükümetlerarası kuruluşlara ait motorlu taşıtları zorunlu sigortadan muaf tutma;

3. Sigortanın yapılabileceği asgarî tutarı belirleme;

hakkını saklı tutar.

Bu son halde, ek hükümlerin uygulanması bu suretle belirlenmiş tutarlarla kısıtlanabilecektir. " hükmüne yer verilmiştir.

Yine sözleşmenin 5. maddesinde; "Bir motorlu taşıtın neden olduğu zararın tazmini zorunlu trafik sigortasıyla birlikte sosyal güvenlik mevzuatını da ilgilendiriyor ise, zarar gören kişinin hakları ve bu iki sisteme ilişkin düzenlemeler yerel yasalar çerçevesinde kararlaştırılacaktır."

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

6. maddesinde; "1. Her Âkit Taraf yerel yasaları, ek hükümlerin dördüncü maddesinin ikinci paragrafında belirtilen normal sigortanın dışında tutma olanağını tanıyorsa, kendi topraklarında hız, mukavemet veya maharet yarış veya yarışmaları düzenlenmesini idarî izne tabi tutmayı taahhüt eder. Bu izin ancak, ek hükümlerle uyumlu özel bir sigortanın, yarışma düzenleyen kişi ve kuruluşların bu hükümlerin üçüncü maddesinde belirtilen malî sorumluluklarını teminat altına alması halinde geçerlidir.

2. Bununla birlikte, geçen paragrafta belirtilen yarış veya yarışmalara katılan araçlarda bulunanların zararlarının tazmini bu sigortanın dışında tutulabilir."

9. maddesinde ise; "1. Her Âkit Taraf, sigorta zorunluluğuna uyulmadığı veya sorumlunun saptanamadığı veya ek hükümlerin üçüncü maddesinin birinci paragrafının ilk cümlesinde öngörülen muafiyet hallerinde meydana gelen zararla ilgili malî sorumluluk nedeniyle zarar gören kişilere tazminat verilebilmesi için bir garanti fonu kurmayı veya eşdeğerde düzenlemeler yapmayı taahhüt eder. Tazminat hakkının tanınma şartlarını ve kapsamını ilgili Âkit Taraf tayin eder.

2. Her Âkit Tarafın yurttaşları, bir önceki paragrafta öngörülmüş hakkı bir başka Âkit ülkede o devletin yurttaşları ile aynı ölçüde ileri sürme hakkına sahip olacaklardır. "

Sözleşmenin 10. maddesinde; "1. Âkit Taraflar, yerel yasalarında, motorlu taşıtın sigorta ettirilmesinden kimlerin sorumlu olduğunu tespit etmeyi ve bu konuda tüm uygun önlemleri almayı taahhüt ederler. Âkit Taraflar, gerektiğinde ve ek hükümlerden doğan vecibelere uyulmasını sağlamak amacıyla bu önlemleri cezai ve idari yaptırımlara bağlayabilirler.

2. Âkit Taraflar, ek hükümlerin uygulanmasını sağlamak amacıyla, sigortacılara ve gerektiğinde Garanti Fonu ve Büroya ilişkin onaylama, onayın son bulması veya geri alınması hususları ile bu kuruluşların denetimi konusunda yerel mevzuatlarında gerekli hükümlere yer vermeyi taahhüt ederler." hükümleri yer almaktadır.

Davanın durumu ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, 14.05.2015 tarihli 29355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.06.2015 tarihinde yürürlüğe giren Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarına İlişkin Tebliğin; "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "a) Maddi Zararlar Teminatı" paragrafındaki "Değer kaybının tespiti bu Genel Şart ekinde yer alan esaslara göre yapılır." cümlesi ve dolayısıyla "Ek 1. Değer Kaybı Hesaplaması"nın, "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "c) Sürekli Sakatlık Teminatı" paragrafının birinci cümlesinde yer alan "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresi ve dolayısıyla "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması"nın, "ç) Destekten yoksun kalma (Ölüm) Teminatı" fıkrasındaki "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresinin, dolayısıyla "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması"nın, "A.6. Teminat Dışında Kalan Haller" başlıklı maddesinin; a, b, c, d, i, j, k, l, n, o bentlerinin, "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 paragrafının ikinci cümlesinin, 2.4 fıkrasındaki "Sigortalı, sigortacının göstereceği avukata

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

gereken vekâletnameyi vermek zorundadır." ibaresinin yürütmesinin durdurulması istemine ilişkin olarak; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların bu aşamada gerçekleşmediği anlaşılmaktadır.

Dava Konusu Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin; 2.1 fıkrasının ikinci bendinin birinci ve ikinci cümlelerindeki "parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibarelerinin ve üçüncü bendinin tamamı yönünden;

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının B.2." Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 bendinin ikinciparagrafında; "Hasar halinde, hasar gören parça, onarımı mümkün değilse veya eşdeğer parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile değişimine imkân yok ise orijinali ile değiştirilir. Kaza tarihine göre model yılından itibaren 3 yılı geçmeyen motorlu araçlarda hasar gören parça, onarımı mümkün değilse öncelikle orijinali ile değiştirilir, orijinal parçanın bulunmaması durumunda eşdeğer veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile değiştirilir. Ancak model yılından itibaren 3 yılı geçmeyen motorlu araçta hasar gören parçanın orijinal olmadığı durumda eşdeğer veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça ile değişim yapılır. Bu paragraf uygulaması sonucu araçta bir kıymet artışı meydana gelse dahi bu fark tazminat miktarından indirilemez."düzenlemesi yer almıştır.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının "A.2. Tanımlar" başlıklı maddesinde; "...e) **Eşdeğer (Muadil)Parça:** Bir motorlu aracın montajında kullanılan esas-orijinal parçaların değiştirilmesi amacıyla üretilen, ilgili mevzuat (yönetmelik, standard, teknik düzenleme) çerçevesinde belirlenen deney, muayene metotlarına göre orijinal parçayla (kütle, boyut, malzeme ve işlevsellik vb.) kıyaslanarak tespit edilen kriterlere uygunluğunun, Hazine Müsteşarlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yetkili kuruluşlarca düzenlenecek belgeler yoluyla belgelendirilmesi gereken parçaları, (Bu kapsamda bir belgenin varlığı durumunda, belge konusu parçaların aksi iddia sahibince kanıtlanana kadar eşdeğer kalitede olduğu varsayılır.) f) **Orijinal Parça:** i) Bir motorlu aracın üretiminde veya montajında kullanılan parçalarla aynı kalitede olan ve söz konusu motorlu aracın üretiminde veya montajında kullanılan parçaların veya yedek parçaların üretiminde sağlayıcı tarafından getirilen ölçütlere ve üretim standartlarına göre üretilmiş yedek parçaları, ii) Aracın orijinal parçaları ile aynı üretim bandında üretilen yedek parçaları, (Bu parçaların, söz konusu aracın montajında kullanılan parçalarla aynı kalitede olduğunun ve araç üreticisi tarafından getirilen ölçütlere ve üretim standartlarına göre üretildiğinin Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde belgelendirilmesi halinde, belge konusu parçaların aksi iddia sahibince

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

kanıtlanana kadar orijinal yedek parça olduğu varsayılır.) iii) İlgili mevzuat çerçevesinde ömrünü tamamlamış araçlardan veya Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek esaslara göre hasarlı araçlardan çıkarılan kodlandırılmış, hasarsız, araç güvenliği ve çevre standartlarını karşılayan eşdeğer niteliğinde olmayan parçaları ifade eder." hükmü yer almaktadır.

Dava konusu düzenleme ile model yılından itibaren 3 yılı geçip/geçmeme kriteri ortaya konularak bu kriter gereğince aracın onarımında kullanılacak parçaların niteliği hususunda düzenlemeye gidildiği görülmektedir.

Ömrünü tamamlayan parçalar olarak, kazaya uğramış araçların onarılacak yeniden kullanıma hazır hale getirilmiş çıkma parçalar ile kazaya uğramış araçların onarım gerektirmeyen sağlam parçaları olan sökme parçalar kullanılabilir.

Orjinal parça yerine takılacak parçalar nedeniyle aracın başka yerinde oluşabilecek bozukluk veya hasarların karşılanması hususunda da araç sahipleri ile üreticilerin karşı karşıya gelmeleri sözkonusu olabileceği gibi takılacak orjinal olmayan daha önce kullanılmış ve yıpranmış yedek parçadan dolayı oluşabilecek güvenlik riskleriyle de karşı karşıya kalınması söz konusu olabilecektir ki uygulamada, eşdeğer parça adı altında orijinal ya da eşdeğer parçalara göre düşük kalitede ve fiyatta olan kısaca yan sanayi denilen düşük kalite parçaların kullanılması karşılaşılan bir durumdur.

Bu nedenle, çıkma ve sökme parçaların sigorta şirketlerince karşılanan hasar onarımlarında sigortalı ya da mağdur onayı haricinde hiçbir şekilde kullanılmamaları kişi ve kamu yararı gereğidir.

Kaldı ki; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 16.02.2009 tarih E:2008/2862, K:2009/682 sayılı kararında sigortalının hasarlanan parçanın 2. el çıkma parça ile değişimine zorlanamayacağı; 19.10.2009 tarih ve E.2009/3575, K:2009/6507 sayılı kararında, işletene halef olarak sorumlu tutulan sigortacının, Borçlar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca motorlu aracın neden olduğu riziko nedeniyle meydana gelen gerçek zararı gidermekle yükümlü olduğu; 01.05.2006 tarih ve E:2006/2450, K:2006/3866 sayılı kararında; davacının gerçek zararının belirlenmesi için aracın tamirinde orjinal parçalarının kullanılması ve orjinal parça değerlerinin esas alınmasının gerektiği, sigorta eksperinin tamirde kullanılmış çıkma parça kullanılması nedenine dayalı olarak zarar belirlemede isabetli olmadığı içtihat edinilmiş; yine aynı Daire'nin 26.03.2013 tarih ve E:2012/13481, K:2013/4273 sayılı kararında ise; davacı ile davalı sigorta arasında aksi yönde yapılmış bir anlaşma bulunmadığı sürece sigortacının, sigortacı aracın tamiri için orijinal parça bedellerine göre zararı tazmin etmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Sigorta ilişkisinin tarafı olmayan ve doğrudan zarar gören 3. kişilerin araçlarında meydana gelen hasarın rizaları alınmaksızın çıkma parça ile değiştirilmesine imkan tanınarak mülkiyet hakkına kısıtlama getiren böyle bir düzenlemeye gidilmesi hukuka aykırıdır.

Ayrıca, dava konusu edilen düzenlemedeki 3 yaş şartının nasıl belirlendiği idarelerce

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

ortaya konulamamıştır. Bazı araç üreticilerince 3 yıldan fazla parça garantisi verildiği de bilinen bir gerçek olduğu gibi 3 yaşını doldurmuş olmakla birlikte fazla kullanılmadığından kilometresi çok düşük ve dolayısıyla parça yıpranması az olan araçların olduğu da tabiidir.

Bu durumda dava konusu edilen Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin; 2.1 fıkrasının ikinci bendinin birinci ve ikinci cümlelerindeki "parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibarelerinin ve üçüncü bendinin tamamında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Dava Konusu Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının "B.4. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı" başlıklı maddesinin (b) bendinde yer alan "veya trafik kurallarının ihlali" ibaresi yönünden;

Tebliğ'in "B.4. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı" başlıklı maddesinde; "Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigortalıya rücu edebilir.

Sigortalıya başlıca şu nedenlerle rücu edilir:

a) Tazminatı gerektiren olay, sigortalının veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasti bir hareketi veya ağır kusuru sonucunda meydana gelmiş ise,

b) Tazminatı gerektiren olay, aracın ilgili mevzuat hükümlerine göre gereken ehliyetnameye sahip olmayan veya geçerliliğini yitirmiş sürücü sertifikasına sahip ya da ehliyetine geçici/sürekli el konulmuş kişiler tarafından sevk edilmesi veya trafik kurallarının ihlali sonucunda meydana gelmiş ise,....." düzenlemesine yer verilmiştir.

Sigortalıya rücu nedenlerini düzenleyen maddenin (a) bendinde sorumluluk için "kasıt veya ağır kusurun bulunması" şart koşulmuş iken (b) bendinde bu ayrımın yapılmadığı görülmektedir. "Trafik kurallarının ihlali" kasıt veya ağır kusur ile gerçekleşebileceği gibi, hafif kusur, kusursuz olma ve hatta meşru müdafaa halinde dahi gerçekleşebilecektir.

Önceki tebliğlerde ve kanunda yer almayan dava konusu edilen ibare nedeniyle 3. kişinin zararlarını güvence altına almak için prim ödeyen sigortalının bir de trafik kuralının ihlalinden kaynaklı zararları ödemek zorunda kalacağı, her trafik ihlalinde sigortalının kusurlu olamayacağı ve dolayısıyla kendisine sigortacı tarafından rücu edilemeyeceği açıktır.

Bu durumda; "veya trafik kurallarının ihlali sonucunda meydana gelmiş ise" ibaresinde ihlalin herhangi bir manevi unsuruna (kast, kusur, kusursuzluk) yer verilmemesi nedeniyle

T.C.

DANIŞTAY
ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/6014

hukuka uyarlık görülmemiştir.

Kaldı ki; 02.02.2016 tarihli ve 29612 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle dava konusu ibarenin "veya trafik kurallarının ağır kusur ile ihlali sonucunda meydana gelmiş ise" şeklinde değiştirildiği anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Kanunun 27. maddesindeki koşullar birlikte gerçekleşmiş bulunduğundan, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 fıkrasının ikinci bendinin birinci ve ikinci cümlelerindeki "parça veya ömrünü tamamlamış araçlar mevzuatı kapsamındaki araçlardan elde edilen orijinal parça" ibarelerinin ve üçüncü bendinin tamamının, "B.4. Zarar Görenlerin Haklarının Saklı Tutulması ve Sigortacının Sigortalıya Rücu Hakkı" başlıklı maddesinin (b) bendinde yer alan "veya trafik kurallarının ihlali" ibaresi yönünden **yürütmesinin durdurulmasına**, "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "a) Maddi Zararlar Teminatı" paragrafındaki "Değer kaybının tespiti bu Genel Şart ekinde yer alan esaslara göre yapılır." cümlesi ve dolayısıyla "Ek 1. Değer Kaybı Hesaplaması"nın, "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin "c) Sürekli Sakatlık Teminatı" paragrafının birinci cümlesinde yer alan "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresi ve dolayısıyla "Ek:3 Sürekli Sakatlık Tazminatı Hesaplaması"nın, "ç) Destekten yoksun kalma (Ölüm) Teminatı" fıkrasındaki "bu genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek" ibaresinin, dolayısıyla "Ek:2 Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması"nın, "A.6. Teminat Dışında Kalan Haller" başlıklı maddesinin; a, b, c, d, i, j, k, l, n, o bentlerinin, "B.2. Tazminat ve Giderlerin Ödenmesi" başlıklı maddesinin 2.1 paragrafının ikinci cümlesinin, 2.4 fıkrasındaki "Sigortalı, sigortacının göstereceği avukata gereken vekâletnameyi vermek zorundadır." ibaresinin **yürütmesinin durdurulması isteminin reddine**, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içinde İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz edilebileceğinin taraflara bildirilmesine, 04/10/2016 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kırdar	Hayrettin	İbrahim	H. Neşe	Süleyman Hilmi
ÖZSOYLU	KADIOĞLU	BERBEROĞLU	SARI	AYDIN